

Sytuacja zawodowa Polaków i gotowość zmiany zatrudnienia

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Sytuacja zawodowa badanych	1
Warunki zatrudnienia.....	6
Mobilność zawodowa.....	10
Ocena możliwości znalezienia porównywalnego zatrudnienia	12
Aneks.....	14

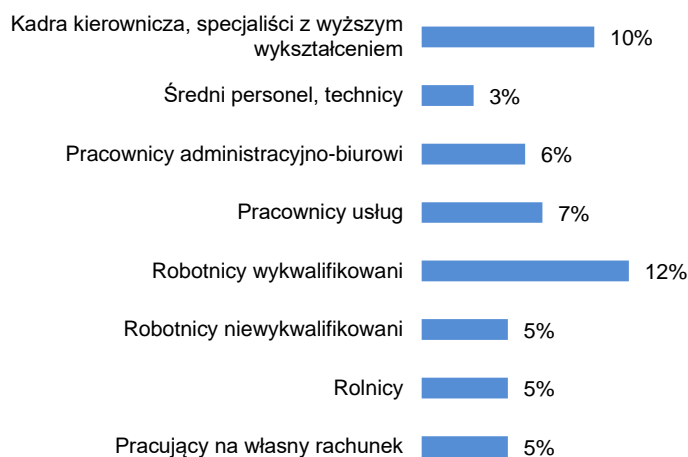
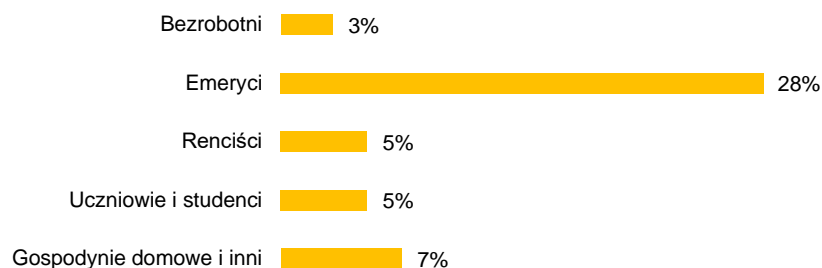
W majowym badaniu¹ powróciliśmy do pytań o sytuację zawodową Polaków. Interesowało nas, jak dużo pracują, czy są zadowoleni ze swojej pracy i czy chcieliby ją zmienić. Czy ankietowani pozostają przy obecnym zatrudnieniu, bo są nim usatysfakcjonowani, czy też częstsza jest motywacja negatywna: niepewność, czy znaleźliby inną pracę? Te pytania zadaliśmy osobom utrzymującym się z pracy zarobkowej, aby scharakteryzować obecną dynamikę rynku pracy. Naszym celem było poznanie doświadczenia pracowników i przedstawienie ich perspektywy.

SYTUACJA ZAWODOWA BADANYCH

Obecnie nieco ponad połowa wszystkich badanych (53%) deklaruje, że utrzymuje się z pracy. Prezentowane w komunikacie dane dotyczą właśnie osób, dla których praca zarobkowa jest podstawowym źródłem utrzymania. Nie uwzględniają więc tych, którym praca zawodowa przynosi jedynie dodatkowy dochód – będący uzupełnieniem emerytury, renty lub innego źródła finansowania².

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (336) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 10–17 maja 2018 roku na liczącej 1121 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² We wcześniejszych pomiarach dotyczących tej tematyki pytania zadawano wszystkim badanym deklarującym, że pracują zarobkowo. Aby zapewnić porównywalność wyników, dane z wcześniejszych badań przeliczono uwzględniając kryteria wyboru respondentów zastosowane w pomiarze z maja 2018 roku. Może to skutkować niewielkimi różnicami w stosunku do wyników prezentowanych we wcześniejszych opracowaniach.

RYS. 1. Źródła utrzymania dorosłych Polaków**Utrzymujący się z pracy****Utrzymujący się z innych źródeł**

Ponad połowa (57%) osób utrzymujących się z pracy jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Prawie jedna piąta (18%) podpisała taką umowę na czas określony. Nieco mniej (13%) prowadzi własną działalność gospodarczą i tyle samo pracuje we własnym gospodarstwie rolnym. Mniej niż co dziesiąty respondent utrzymujący się z pracy zarobkowej jest zatrudniony na umowie zleceniu (9%). Co dwudziesty (5%) wykonuje pracę dorywczą bez umowy. Najmniej popularnymi formami zatrudnienia są umowa o dzieło (3%) oraz praca stała bez umowy (2%).

CBOS

RYS. 2. Jakiego typu ma Pan(i) zatrudnienie?

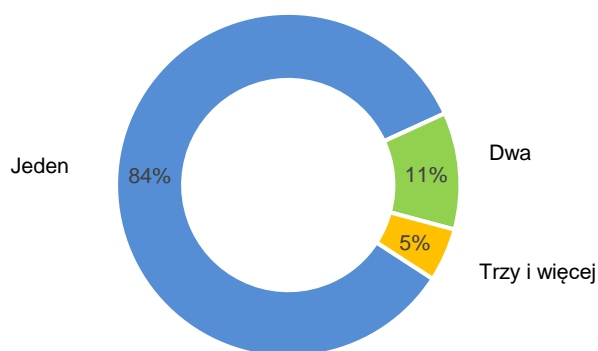

Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną formę zatrudnienia

Ponad cztery piąte (84%) badanych utrzymujących się z pracy wskazało tylko jeden rodzaj zatrudnienia. Pozostali (16%) zadeklarowali, że obecnie mają więcej niż jeden rodzaj pracy, przy czym więcej niż dwie formy zatrudnienia były wymieniane sporadycznie (5%).

CBOS

RYS. 3. Liczba deklarowanych rodzajów zatrudnienia

Więcej niż jedną formę zatrudnienia najrzadziej deklarują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę: na czas określony (średnia 1,19) lub nieokreślony (średnia 1,26). Z kolei częściej niż inni więcej niż jeden rodzaj zatrudnienia mają osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia lub o dzieło (średnia 2,14).

Dla ponad połowy (54%) badanych utrzymujących się z pracy głównym źródłem dochodów jest zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, a dla 17% jest to umowa na czas określony. Kolejne 11% utrzymuje się wyłącznie lub przede wszystkim z własnej działalności gospodarczej, a 9% z własnego gospodarstwa rolnego. Pozostałe formy zatrudnienia są głównym źródłem dochodów dla bardzo niewielkich odsetków badanych.

CBOS

RYS. 4. Który z wymienionych sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?

Umowa o pracę na czas nieokreślony – dominująca forma zatrudnienia – jest nieco częstsza wśród mieszkańców miast niż wsi. Częściej deklarują ją także badani z wyższym wykształceniem. Z kolei umowy o pracę na czas określony częściej niż inni zawierają mieszkańcy miast z wykształceniem średnim oraz podstawowym lub gimnazjalnym, a także najmłodszy badani.

Okazuje się, że struktura zatrudnienia nie zmieniała się w ostatnich latach w znaczący sposób. Odsetki osób wskazujących każdy z rodzajów zatrudnienia jako przynoszący największy dochód są niemal takie same jak cztery i czternaście lat temu.

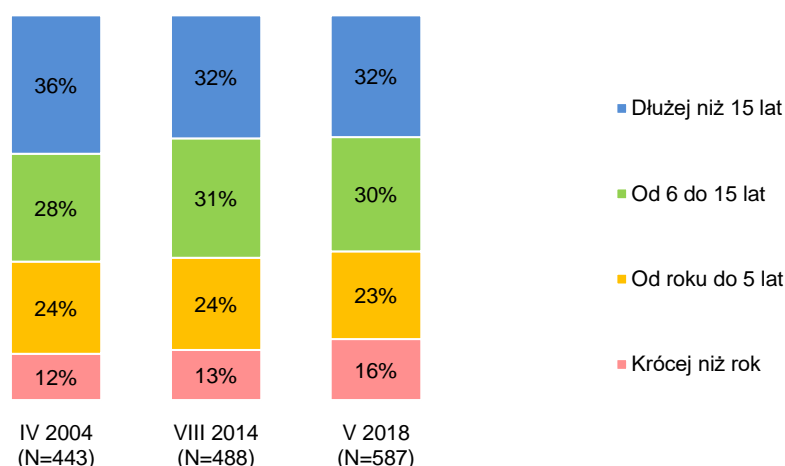
TABELA 1

Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?	Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo według terminów badań		
	IV 2004 (N=458)	VIII 2014 (N=492)	V 2018 (N=589)
	w procentach		
Umowa o pracę na czas nieokreślony	54	50	54
Umowa o pracę na czas określony	18	17	17
Własna działalność gospodarcza	10	12	11
Własne gospodarstwo rolne	12	11	9
Umowy cywilnoprawne (zlecenia lub o dzieło)	3	6	5
Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	2	3	2
Inny rodzaj zatrudnienia	2	0	1

Największa część badanych utrzymujących się z pracy zarobkowej (32%) deklaruje, że jest zatrudniona na podstawie umowy tego samego rodzaju dłużej niż 15 lat. Niewiele mniejszy odsetek (30%) pracuje na tych samych zasadach od 6 do 15 lat. Mniej niż jedna piąta (23%) deklaruje pracę na podstawie umowy tego samego rodzaju od roku do 5 lat. Najrzadziej wybierany jest okres najkrótszy, poniżej jednego roku (16%). Są to odpowiedzi podobne jak w latach 2004 i 2014.

CBOS

RYS. 5. Czas zatrudnienia na tych samych zasadach

Dłuższy staż pracy w tej samej formule charakteryzuje badanych mających umowę na czas nieokreślony oraz pracujących we własnym gospodarstwie rolnym. Z kolei respondenci posiadający umowę na czas określony zazwyczaj krócej pracują na tych samych zasadach, podobnie jak zatrudnieni na podstawie umowy cywilno-prawnej.

TABELA 2

Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?	Od jak dawna pracuje Pan(i) w ten sposób?			
	Krócej niż rok	Od roku do 5 lat	Od 6 do 15 lat	Dłużej niż 15 lat
	w procentach			
Umowa o pracę na czas nieokreślony	6	17	35	41
Umowa o pracę na czas określony	36	41	17	6
Własna działalność gospodarcza	16	28	31	24
Własne gospodarstwo rolne	4	7	34	55
Umowy cywilnoprawne (zlecenia lub o dzieło)*	47	43	10	0

* Ze względu na niską liczebność, wyniki dotyczące tej kategorii trzeba traktować ostrożnie.

W tabeli pominięto osoby pracujące bez umowy oraz deklarujące inny rodzaj zatrudnienia.

Co zrozumiałe, najistotniejszą zmienną różnicującą³ jest w tym przypadku wiek, przy czym badani do 27 roku życia najczęściej są zatrudnieni na obecnych zasadach od nie więcej niż pięciu lat, respondenci między 28 a 45 rokiem życia – od sześciu do piętnastu lat, a najstarsi (powyżej 45 roku życia) – od ponad piętnastu lat.

TABELA 3

Wiek	Od jak dawna pracuje Pan(i) na tych samych zasadach?			
	Krócej niż rok	Od roku do 5 lat	Od 6 do 15 lat	Dłużej niż 15 lat
w procentach				
Do 27 lat	46	44	10	-
Od 28 do 45 lat	17	24	42	17
Więcej niż 45 lat	7	16	17	61

Kategorie wieku zostały wyróżnione ze względu na dominujący czas zatrudnienia w obecnej formie

WARUNKI ZATRUDNIENIA

Badani najczęściej twierdzą, że pracują w wymiarze pełnego etatu, a więc 40 godzin tygodniowo (tak deklaruje 47% respondentów utrzymujących się z pracy zarobkowej). Jedna trzecia (35%) spędza na pracy więcej czasu, a 12% – mniej. Warto zauważyć, że w porównaniu do poprzednich pomiarów zmniejszył się odsetek ankietowanych deklarujących, że pracują więcej niż 40 godzin tygodniowo.

TABELA 4

Ile godzin tygodniowo (średnio) zajmuje Panu(i) łącznie praca zarobkowa?	IV 2004 (N=455)	VII 2014 (N=491)	V 2018 (N=584)
	w procentach		
Poniżej 40 godzin	14	10	12
40 godzin	38	43	47
Powyżej 40 godzin	47	43	35
Trudno powiedzieć	1	4	5
Średnio	44,4 godz.	46,4 godz.	44,4 godz.

Czas pracy wyraźnie dłuższy niż inni respondenci deklarują przede wszystkim rolnicy (średnio 61 godzin w tygodniu). Można też zauważyć, że więcej pracują mężczyźni, niż kobiety. Wpływ pozostałych zmiennych społeczno-demograficznych na czas pracy jest niewielki (zob. tabelę aneksową 3).

³ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

Poza osobami zatrudnionymi we własnym gospodarstwie rolnym relatywnie więcej niż inni pracują także badani prowadzący własną działalność gospodarczą (średnio 51,8 godzin w tygodniu). Czas pracy osób zatrudnionych na umowę o pracę jest zazwyczaj zbliżony do pełnego etatu. Nieco mniej niż 40 godzin w tygodniu pracują średnio respondenci, których głównym źródłem dochodu jest umowa zlecenie lub umowa o dzieło (37,4 godziny).

TABELA 5

Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?	Ile godzin tygodniowo (średnio) zajmuje Panu(i) łącznie praca zarobkowa?	
	Średnia	Mediana
Własna działalność gospodarcza	51,8	50
Własne gospodarstwo rolne	62,5	60
Umowa o pracę na czas nieokreślony	42,0	40
Umowa o pracę na czas określony	42,5	40
Umowa zlecenie lub umowa o dzieło*	37,4	30

* Ze względu na niską liczebność, wyniki dotyczące tej kategorii trzeba traktować ostrożnie.

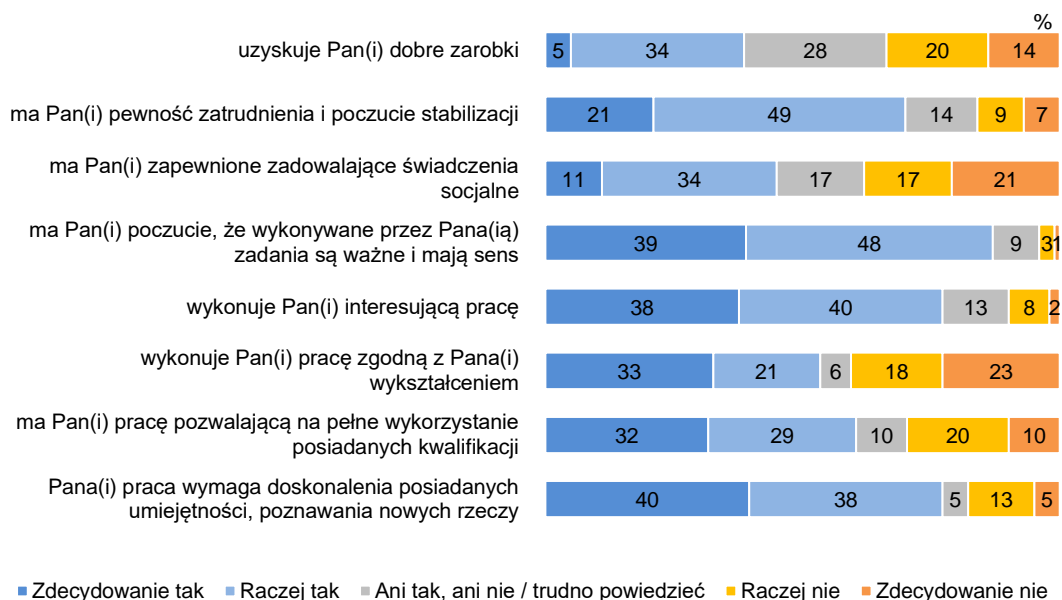
W tabeli pominięto osoby pracujące bez umowy oraz deklarujące inny rodzaj zatrudnienia.

Badanych utrzymujących się z pracy poprosiliśmy, by ocenili swoją obecną sytuację zawodową na ośmiu skalach mierzących zadowolenie z pracy. Zdecydowana większość z nich uważa, że wykonywane przez nich zadania są ważne i mają sens (87%); że pracują w interesującym zawodzie (78%); że ich praca wymaga podnoszenia kwalifikacji (78%). Większość ankietowanych twierdzi także, że ich obecna praca zapewnia poczucie stabilizacji (70%) i pozwala na pełne wykorzystanie posiadanych kwalifikacji (61%). Ponad połowa (54%) deklaruje, że wykonuje pracę zgodną z wykształceniem. Wprawdzie mniej niż co drugi badany utrzymujący się z pracy uważa, że ma zapewnione zadowalające świadczenia socjalne (45%) oraz że uzyskuje dobre zarobki (39%), jednak nawet w tych przypadkach niezadowoleni są w mniejszości.

Można więc powiedzieć, że Polacy są w zdecydowanej większości zadowoleni z merytorycznej strony swojej pracy: uważają, że wykonują zadania ciekawe i ważne, przy których mogą się rozwijać. Większość jest zdania, że dobrze wykorzystuje swoje kwalifikacje. Więcej wątpliwości pojawia się w kwestii konkretnych zysków czerpanych z pracy: wysokości wynagrodzenia i jakości zabezpieczenia socjalnego.

CBOS

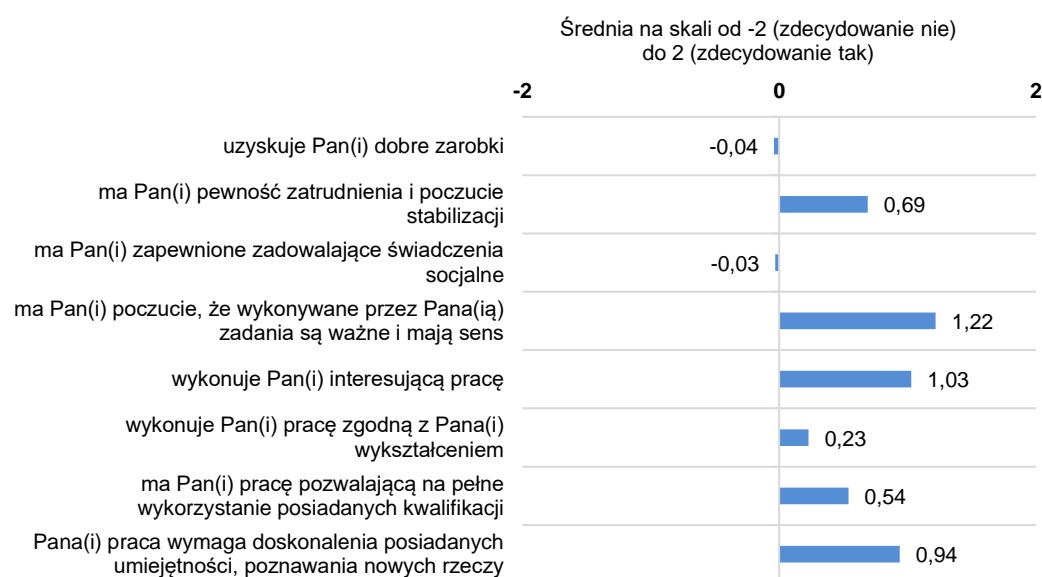
RYS. 6. Proszę ocenić teraz pod różnymi względami swoją obecną sytuację zawodową. Czy obecnie:

Potwierdza to także analiza średnich ocen, biorąca pod uwagę nasilenie zadowolenia i niezadowolenia w każdym z wymiarów. Wyraźnie najgorzej ocenianymi aspektami zatrudnienia są wynagrodzenie i zabezpieczenie socjalne.

CBOS

RYS. 7. Proszę ocenić teraz pod różnymi względami swoją obecną sytuację zawodową. Czy obecnie:

Warto zauważyć, że z uzyskiwanych zarobków wyraźnie częściej zadowoleni są mężczyźni (45%) niż kobiety (32%). Pod względem satysfakcji z wynagrodzenia i zabezpieczenia socjalnego negatywnie wyróżniają się rolnicy, relatywnie częściej niż inni badani deklarujący niezadowolenie w tych wymiarach. Ze świadczeń socjalnych dość często niezadowoleni są także respondenci pracujący na własny rachunek. Biorąc pod uwagę wszystkie wymiary oceniane przez badanych można powiedzieć, że relatywnie bardziej zadowoleni ze swojej pracy są ankietowani posiadający wyższe wykształcenie oraz lepiej sytuowani (uzyskujący wyższe dochody *per capita* oraz lepiej oceniający własną sytuację materialną). Wśród grup zawodowych niezadowolenie we wszystkich wymiarach stosunkowo często deklarują robotnicy niewykwalifikowani oraz pracownicy usług (zob. tabele aneksowe 4–11).

Interesujące okazuje się także zestawienie średnich odpowiedzi w podziale według głównego źródła dochodów. Warto zwrócić uwagę szczególnie na kilka prawidłowości. Z zarobków najbardziej zadowoleni są badani pracujący na własny rachunek, a najmniej – pracujący we własnym gospodarstwie rolnym. Z kolei pod względem satysfakcji ze świadczeń socjalnych pozytywnie wyróżniają się respondenci zatrudnieni na umowie na czas nieokreślony. Merytoryczna ocena własnego zajęcia – poczucie, że jest ono ważne, interesujące i wymaga doskonalenia kwalifikacji – wyróżnia badanych utrzymujących się jedynie lub przede wszystkim z własnej działalności gospodarczej.

TABELA 6

Proszę ocenić teraz pod różnymi względami swoją obecną sytuację zawodową. Czy obecnie:	Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?				
	Własna działalność gospodarcza	Własne gospodarstwo rolne	Umowa o pracę na czas nieokreślony	Umowa o pracę na czas określony	Umowa zlecenie lub umowa o dzieło*
	Średnia na skali od -2 (zdecydowanie nie) do 2 (zdecydowanie tak)				
– uzyskuje Pan(i) dobre zarobki	0,48	-0,51	0,01	-0,2	0,12
– ma Pan(i) pewność zatrudnienia i poczucie stabilizacji	0,67	0,49	0,88	0,42	0,67
– ma Pan(i) zapewnione zadowalające świadczenia socjalne	-0,22	-1,00	0,29	-0,15	-0,05
– ma Pan(i) poczucie, że wykonywane przez Pana(ią) zadania są ważne i mają sens	1,41	1,34	1,31	0,92	0,99
– wykonuje Pan(i) interesującą pracę	1,37	1,13	1,06	0,72	1,05
– wykonuje Pan(i) pracę zgodną z Pana(i) wykształceniem	0,08	0,18	0,40	-0,15	0,27
– ma Pan(i) pracę pozwalającą na pełne wykorzystanie posiadanych kwalifikacji	0,84	0,78	0,63	0,11	0,24
– Pana(i) praca wymaga doskonalenia posiadanych umiejętności, poznawania nowych rzeczy	1,39	0,99	1,02	0,58	0,65

* Ze względu na niską liczebność, wyniki dotyczące tej kategorii trzeba traktować ostrożnie

W tabeli pominięto osoby pracujące bez umowy oraz deklarujące inny rodzaj zatrudnienia

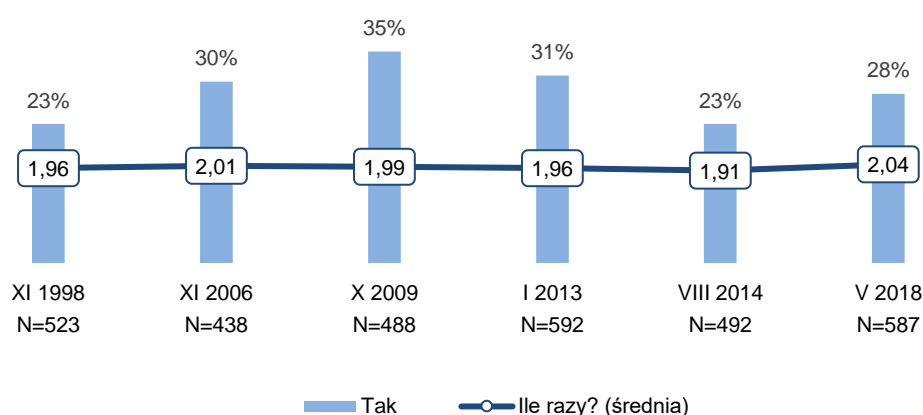
MOBILNOŚĆ ZAWODOWA

Obecnie mniej niż jedna trzecia (28%) osób utrzymujących się z pracy deklaruje, że zmieniła miejsce zatrudnienia w ciągu ostatnich pięciu lat. Ten wskaźnik podlegał w czasie dwudziestu lat pewnym wahaniom, osiągając wartości od 23% (w 1998 roku) do 35% (w 2009 roku). Obecną wartość wskaźnika można w tej perspektywie określić jako przeciętną.

Osoby, które w ostatnich latach zmieniały miejsce zatrudnienia, czyniły to przeciętnie dwa razy.

CBOS

RYS. 8. Czy w ciągu ostatnich 5 lat zmieni(a) Pan(i) miejsce pracy?

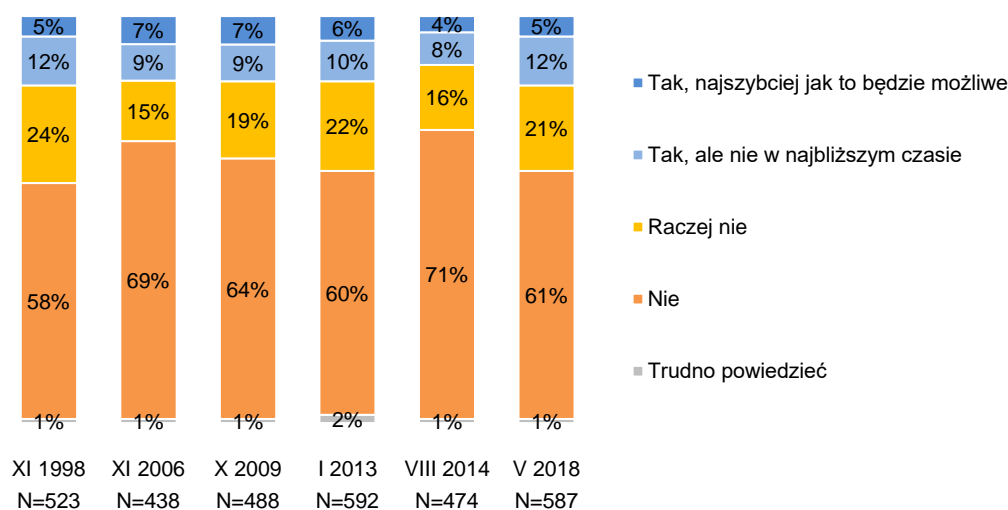
Większa mobilność zawodowa cechuje przede wszystkim młodszych badanych. Spośród wszystkich grup zawodowych miejsce zatrudnienia najczęściej zmieniali pracownicy usług (zob. tabelę aneksową 12).

Ponadprzeciętnie mobilni zawodowo są też respondenci, których dochody pochodzą głównie z pracy na umowie o pracę na czas określony (53% z nich zmieniło pracę w ciągu ostatnich pięciu lat). Trzeba jednak pamiętać, że w tym przypadku zależność przebiega zapewne w odwrotnym kierunku: posiadanie umowy na czas określony nie tyle zachęca do zmiany pracy, co raczej jest jej skutkiem.

Chęć zmiany obecnej pracy wyraża niespełna co piąty (17%) badany utrzymujący się z pracy, przy czym jedynie co dwudziesty (5%) chciałby to zrobić w najbliższym czasie. Aż trzy piąte (61%) ankietowanych zdecydowanie odrzuca możliwość zmiany pracy. W ostatnim dwudziestolecu nie zanotowaliśmy dużych zmian pod tym względem.

CBOS

RYS. 9. Czy aktualnie zamierza Pan(i) zmienić swoją główną pracę?

Chęć zmiany pracy jest częstsza wśród młodszych badanych, pracowników usług oraz respondentów oceniających swoją sytuację materialną jako złą (zob. tabelę aneksową 13). Można też zauważyć, że pracę ponadprzeciętnie często chciałyby zmienić osoby pracujące na umowie zleceniu lub o dzieło (45% rozważa zmianę pracy obecnie lub w dalszej perspektywie).

Najczęściej wskazywanym powodem zamiaru zmiany pracy są zbyt niskie dochody (68%), niezadowolenie z warunków pracy (32%) oraz znudzenie obecnym zajęciem (27%).

CBOS

RYS. 10. Z jakiego powodu chciał(a)by Pan(i) zmienić pracę?

Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wybrać maksymalnie trzy odpowiedzi

Analiza korelacji wskazuje, że chęci pozostania w obecnym miejscu pracy w największym stopniu sprzyja pewność zatrudnienia i poczucie stabilizacji, a w dalszej kolejności zadowolenie z uzyskiwanych zarobków i zatrudnienie dające możliwość pełnego wykorzystania posiadanych kwalifikacji.

Okazuje się, że jedynym wymiarem oceny satysfakcji z obecnego miejsca zatrudnienia, który nie jest w istotny sposób powiązany z chęcią pozostania w dotychczasowym miejscu pracy, jest kwestia doskonalenia własnych umiejętności.

TABELA 7

Współczynniki korelacji Pearsona między chęcią pozostania w obecnej pracy a wymiarami zadowolenia z sytuacji zawodowej

Czy obecnie:	Współczynnik korelacji Pearsona
– ma Pan(i) pewność zatrudnienia i poczucie stabilizacji	0,341
– uzyskuje Pan(i) dobre zarobki	0,280
– ma Pan(i) pracę pozwalającą na pełne wykorzystanie posiadanych kwalifikacji	0,274
– wykonuje Pan(i) interesującą pracę	0,260
– ma Pan(i) poczucie, że wykonywane przez Pana(ią) zadania są ważne i mają sens	0,226
– ma Pan(i) zapewnione zadowalające świadczenia socjalne	0,202
– wykonuje Pan(i) pracę zgodną z Pana(i) wykształceniem	0,156
– Pana(i) praca wymaga doskonalenia posiadanych umiejętności, poznawania nowych rzeczy	0,047

Pogrubieniem zaznaczono współczynniki korelacji istotne na poziomie istotności $p < 0,001$

Z analizy wyłączono odpowiedzi „trudno powiedzieć”

OCENA MOŻLIWOŚCI ZNALEZIENIA PORÓWNYWALNEGO ZATRUDNIENIA

Osoby utrzymujące się z pracy zapytaliśmy, czy znalezienie innego zatrudnienia, dającego podobne dochody, byłoby dla nich łatwe czy trudne – niezależnie od tego, czy chcieliby zmienić pracę, czy też nie. Pod tym względem opinie są podzielone: niemal identyczny odsetek badanych twierdzi, że byłoby to łatwe (47%), co obawia się, że byłoby to trudne (46%).

TABELA 8

Proszę powiedzieć, czy znalezienie innej pracy, dającej podobne dochody, byłoby dla Pana(i) łatwe czy trudne?	XI 1998 (N=523)		IV 2001 (N=467)		X 2009 (N=488)		I 2013 (N=592)		VIII 2014 (N=472)		V 2018 (N=589)	
	w procentach											
Bardzo łatwe	4	23	5	16	5	24	2	17	5	25	11	47
Raczej łatwe	19		11		19		15		20		36	
Raczej trudne	43	72	36	82	46	71	49	76	42	72	33	46
Bardzo trudne	29		46		25		27		30		13	
Trudno powiedzieć	5		2		6		6		3		7	

Trzeba podkreślić, że jest to bardzo znacząca zmiana w porównaniu do wcześniejszych pomiarów. W ostatnim dwudziestoleciu odsetek badanych utrzymujących się z pracy i twierdzących, że łatwo byłoby im znaleźć inne zatrudnienie dające podobne dochody, wahał się od 16% (w roku 2011) do 25% (w roku 2014). Obecny poziom tego wskaźnika jest więc zdecydowanie najwyższy od dwudziestu lat. Od ostatniego pomiaru zanotowaliśmy niemal dwukrotny wzrost odsetka osób wyrażających optymizm w tym względzie.

Poprawę w tej kwestii można zapewne łączyć ze spadkiem poziomu bezrobocia, obserwowanym zarówno w badaniach CBOS⁴, jak i w danych GUS⁵.

Opinię, że łatwo byłoby im znaleźć podobnie płatną pracę, relatywnie częściej wyrażają mężczyźni (53%) niż kobiety (41%), a także raczej młodszy (poniżej 35 roku życia) niż starsi badani (zob. tabelę aneksową 14).

Można zaobserwować pewien związek między tym wskaźnikiem a gotowością zmiany pracy – osoby, które chciałyby zmienić miejsce pracy, częściej uważają, że byłoby to łatwe. Jednak w ujęciu historycznym nie notujemy wzrostu mobilności ani chęci zmiany pracy, który towarzyszyłby większemu optymizmowi dotyczącemu możliwości znalezienia podobnie płatnego zatrudnienia. Można więc postawić tezę, że to nie lęk przed znalezieniem się na bezrobociu stanowi czynnik istotnie ograniczający mobilność zawodową.

TABELA 9

Czy aktualnie zamierza Pan(i) zmienić swoją główną pracę?	Proszę powiedzieć, czy znalezienie innej pracy, dającej podobne dochody, byłoby dla Pana(i) łatwe czy trudne?		
	Łatwe	Trudne	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	60	37	3
Nie	45	48	7

Badani utrzymujący się z pracy są najczęściej zatrudnieni na podstawie umowy na czas nieokreślony i pracują w wymiarze pełnego etatu. W ostatnich latach zmniejszył się odsetek respondentów deklarujących, że pracują więcej niż 40 godzin tygodniowo, ale wciąż jest on znaczący, szczególnie wśród rolników i prywatnych przedsiębiorców. Polacy w większości mają poczucie, że wykonują pracę ważną, interesującą i wymagającą podnoszenia kwalifikacji, ale stosunkowo często mają wątpliwości, czy są odpowiednio wynagradzani oraz czy mają zapewnione zadowalające świadczenia socjalne.

Pomimo zdecydowanego wzrostu optymizmu co do możliwości znalezienia innej, podobnie płatnej pracy, wskaźniki mobilności zawodowej pozostają na poziomie podobnym jak w ubiegłych latach. Zdecydowana większość badanych utrzymujących się z pracy zarobkowej nie zmieniała miejsca zatrudnienia w ciągu ostatnich pięciu lat i nie ma zamiaru robić tego obecnie.

Opracował

Antoni Głowacki

⁴ Zob. komunikat CBOS „Bezrobotni 2018”, kwiecień 2018 (oprac. R. Boguszewski).

⁵ Dane GUS dostępne na stronie: www.stat.gov.pl